

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Евгени Велев – Ръководител катедра ИСТИК при ФБКН към

УниБИТ

на дисертационен труд на Моника Найденова Найденова

за присъждане на образователна и научна степен „доктор” на тема „Топено

стъкло. Технология, дизайн и развитие“, с научен ръководител

д-р инж. Васил Георгиев Харизанов

Дисертационният труд на Моника Найденова е посветен на актуална тема, разглеждана в съществуващите научни информационни източници твърде фрагментарно и непълно, лишено от състоятелна връзка с художествената и производствена практика по отношение на технологията, дизайна и развитието на техниката „топено стъкло“. Той се базира на редица публикации в специализираните издания в областта на стъклото, монографии по конкретни проблеми засягащи темата, теоретични публикации, интернет източници и периодични издания, предимно на английски език, както и на приложена официална информация от производителите на различен вид стъкло, предоставяща техническа точност и обосновка за избора на материали.

Целенасочените изследователски усилия на автора в определен период от време са спомогнали за проникване в специфичните проблеми, касаещи художественото топено стъкло в България, за намиране на адекватни решения за тяхното преодоляване по отношение на съвременния дизайн в тази област и възможностите произтичащи от разглежданата техника, както и за маркиране по категоричен начин на значими за практиката изводи и препоръки.

Дисертационния труд е в обем от 183 страници и се състои от увод, изложение, заключение, списък на термините, 12 броя температурни режими и библиография. Заглавието и очертаните параметри на изследването, като обект, предмет, цел и задачи ясно очертават предметното поле и насочват към авторските научноизследователски намерения и прозрения. Изложението на дисертацията, според автора очертава логически издържана структура, обединяваща два дяла с хронологично подредени отделни части, съобразени със спецификата и принципите на работа в техниката Фюзинг. На този фон прави впечатление, че не са коректно отбелязани съответните глави и подточки във въпросните части, като хаотично са използвани термини като „раздел“, „дял“, „части“, „глави“ Използваният изследователски инструментариум е подпомогнал в известна степен постигането на нужната степен на валидност и надеждност на получените резултати.

Базирайки изследователската си дейност на някои от достижения на европейската и световна научноизследователска мисъл в разглежданата област, както и на практично-експерименталната страна на темата, Моника Найденова прави опит за задълбочен анализ на съществуващите съвременни тенденции в техниката „топено стъкло“, като по този начин извежда твърдението, че: „Днес този материал има своя ренесанс и уверено надгражда дългата си и динамична история. Към момента художественото топено стъкло не е широко развито в България. То изисква специфично оборудване, предварително запознаване с техническите характеристики на материала и има конкретна последователност на работа. Фюзингът се характеризира с това, че намира широко художествено приложение“. Синтезирано и коректно, тя прави важни уточнения на основни термини и понятия, което ѝ помага да разглежда и анализира адекватно изследваната проблематика. На тази база са очертани основополагащите идеи в проучваната тема, използвайки ги като

методологическа основа и прецизен маркер за формиране на изследователския релеф на дисертационния труд.

Особено внимание Найденова обръща на факта, че „художественото стъкло е уникално изразно средство, имащо възможността да съчетае форма, цвят и светлина в едно, играта между които не присъства в нито един друг материал толкова равностойно“, както и на обстоятелството, че техниката „топено стъкло“ умело съчетава в себе си изкуство, технология, дизайн и занаят, едновременно предразполагайки към експериментални творчески търсения и изисквайки строга технологична последователност и конкретни практически умения. Според нея, посредством необходимата топлинна обработка могат да бъдат създадени широк спектър произведения, превръщайки тази техника в алтернатива и посредник между други техники в художественото стъкло, като художествено-творчески процес. С нужното внимание са разгледани механичните, физични и химични свойства на стъклото, както и неговите класификации, трансформации и характеристики в контекста на причинно-следствената връзка при различните практически занимания.

Силен и изключително значим момент от дисертационното изследване са серията от реално проведени практични експерименти, на базата на които е реализирано мащабно събиране на информация. Поставянето на актуалните проблеми и перспективи в работна творческа ситуация и съобразяването им спрямо българските условия и решаването на определени художествени, технологични, организационно-структурни и производствено-изпълнителски задачи, спомагат овладяването на технологичния процес в изследваната сфера. Впечатление прави решаването на редица задачи, свързани с елиминирането на възможните грешки и направените изводи, касаещи

процеса преди и след топлинната обработка на технологичния материал в топлинна пещ.

Като цяло дисертационният труд се отличава с отчетливо изразена теоретична и практико-приложна значимост. Изцяло приемам формулираните от Найденова приноси, които могат да бъдат представени по следния начин:

- За първи път в страната ни е реализирано комплексно изследване на техниката „топено стъкло“ с техническа и практично-експериментална страна на български език;
- Проследено е цялостното развитие на техниката „топено стъкло“ в историко-времеви, художествен, технологичен, стил и естетически аспект.
- Обработена е голям брой чуждоезична литература (основно на английски език);
- Реализирани са серия от експерименти, необходими за реализирането на конкретните цели, свързани с изследването и са направени съответните задълбочени анализи;
- Изготвени са специфични температурни режими за стапяне и огъване;
- Изследвани и описани са способности за работа чрез метални и органични включвания, за които до момента няма налична информация;
- Представени са малко познати български автори, работещи в техниката „топено стъкло“;
- Съставен е списък на термините, използвани в техниката „топено стъкло“.

На лице са известни структурни, методически и стилови пропуски и неточности. Забелязват се също така несъществени редакционни и граматически неточности, както и някои правописни и пунктуационни грешки. В структурно и съдържателно отношение би могло по-удачно и отчетливо да се обособят, формулират и развият отделните глави.

Представените цветни фотографии и таблици в текста на дисертационния труд са разположени твърде хаотично, което се отразява на ефективността на визуалното им възприемане. Поради опита и мотивацията си, Найденова се позовава твърде много на чуждестранния опит и на чуждестранните информационни източници, но на базата на бъдещи изследвания това би могло да бъде редуцирано или профилирано. Същото се отнася и за литературните източници, бележките под линия, както и за библиографското описание. Посочените забележки би трябвало да се възприемат по-скоро като пропуски, отколкото като слабости и в никаква степен не поставят под съмнение целесъобразността на подходите и методите при организирането и провеждането на дисертационното изследване, използвания понятийно-категориен апарат инструментариум, както и интерпретацията на получените научноизследователски резултати и тяхното ефективно и адекватно приложение.

Предоставеният за рецензиране дисертационен труд отговаря по обем и качество на изискванията за докторска дисертация, в резултат на което може да се направи заключението, че докторант Моника Найденова е постигнала целите на своето изследване. Същото се явява и добра основа за бъдещи научноизследователски трудове. Всичко това ми дава основание убедено да препоръчам на уважаемите членове научното жури да гласуват положително за присъждането на Моника Найденова Найденова на образователната и научна степен „ДОКТОР” за представения дисертационен труд на тема „Топено стъкло. Технология, дизайн и развитие“.

София,
14. 11. 2017 г.

Рецензент:.....
Проф. д-р Евгени Велев